

HRVATSKO DRUŠTVO
SUDSKIH VJEŠTAKA
I PROCJENITELJA

CROATIAN ASSOCIATION OF COURT
EXPERTS, APPRAISERS AND VALUERS

Urbroj: To - 47/2024-9
Zagreb, 5.09.2024.g.

SVIM ČLANOVIMA HDSViP

Predmet: Preporuka vrijednosti radnog sata sudskih vještaka nakon 26-godišnjeg kršenja ljudskih prava i potpune diskriminacije rada sudskih vještaka

U kolovozu 2023.godine nakon štrajka sudaca i sudskih službenika, obavijestili smo javnost da ne želimo građane opteretiti svojim štrajkom neovisno o eklatantnim kršenjem naših ljudskih prava u pogledu diskriminatornog ponašanja pojedinaca dužnosnika Ministarstva pravosuđa jer smo smatrali da su građani dovoljno stradali od odgođenih ročišta kao posljedice višemjesečnih štrajkova. Ministarstvo pravosuđa i uprave obećalo je naše pitanje što skorije riješiti. Nažalost, otpor izvršne vlasti je toliki da to pitanje nisu niti dotakli do danas !

Sudski vještaci kada rade kao fizičke osobe niti danas ne primaju naknadu koja prati rast troškova života niti rast prosječne plaće nije obračunat 26 godina rada koje vještaci obavljaju i tako se ugrožava načelo neovisnosti i nepristranosti izrečenih pri prisezi, a uz to im se i dalje obračunava prema čl.24 nevažećeg Pravilnika o stalnim sudskim vještacima umanjeno od 20% naknade za rad vještaka koja se isplaćuje iz sredstava suda ili državnog odvjetništva od utvrđene vrijednosti boda od 1.11.2011.g.iz vremena tzv.“poreznog harača“. Prosječna neto plaća pravne osobe u veljači 1998.g.je bila 328,49 €, a u svibnju 2024.g. 1.324,00 € što je povećanje od 4 puta.

Ne postoji niti jedan proizvod, usluga, a ni cijena bilo kojeg sata rada, koja nije bila višestruko povećana u tih istih 26 godina - osim sudskim vještacima ! Stoga je riječ o nerazumljivim aktivnostima Ministarstva protiv vještaka sa predmnijevanim rezultatom na mogućnost da dugoročno kompetentne osobe tijekom vremena odustanu od obavljanja tog posla. Sadašnja jedna i niska osnovica predstavlja puki fiksno određeni novčani iznos koji nije postavljen temeljem ikakvih, a kamoli objektivnih kriterija i/ili analize i koji se ne mijenja u skladu s promjenama u društvu i gospodarstvu. Ona ne uzima u obzir niti jedan kriterij poput prosječne plaće i troškova života u državi što je protivno Ugovoru o EU i Povelji Europske unije o temeljnim pravima te preporukama relevantnih institucija EU i Vijeća Europe.

Utvrđena vrijednost boda od 1998.g. nije ni na koji način vezane uz ikakve kriterije pa tako ni objektivne kriterije poput prosječne plaće, troškova života, inflacije i sl. Na taj način, visinu osnovice određuje Ministarstvo pravosuđa i uprave RH samostalno (samovoljno), jer nije propisan niti ustanovljen mehanizam participacije vještaka u odlučivanju o visini te osnovice kao niti kriteriji temeljem kojih se ona određuje. Poznato je ustaljeno postupanje izvršne vlasti prema kojoj se mnogim korisnicima državnog proračuna priznaju brojna materijalna prava (pravo na prijevoz, dar za dijete, pravo na prehranu i sl.) međutim sudskim vještacima koji se ne plaćaju iz proračuna, nisu predviđena prava kao svim drugim sudionicima izvršne vlasti, a ni prije kada su imenovani od strane sudbene vlasti. Prema tome, takvo uređenje materijalnih prava vještaka i postupanje izvršne vlasti je usmjereno upravo ciljano na vještake i narušava načelo njihove neovisnosti.

Kao posljedica takve „politike“ provođena je trajna, dugogodišnja i nezakonita diskriminacija vještaka koji su bili uskraćeni za niz prava koja su garantirana svim drugim strukama. Sastanci radne skupine za donošenje Zakona o sudskim vještacima su prekinuti od siječnja 2024.g.i novi ministar nije ni odgovorio na dva maila koja smo mu poslali u nadi dobre suradnje i nastavka rada Radne skupine za donošenje Zakona o sudskim vještacima sa sjenikom i etičkim kodeksom.

HDSViP je strukovna organizacija i nije u smislu zakona i pravnih standarda logični/legitimni pregovarač, ali u Republici Hrvatskoj i nisu uspostavljeni standardi legitimnih predstavnika niti

uspostavljen mehanizam pregovaranja/koordiniranja/suradnje s ministarstvom pravosuđa i uprave, jer isto odabire s kim će pregovarati i ne osvrće se na upozorenja i bivše i sadašnje Pučke pravobraniteljice, kao i predsjednika Vrhovnog suda RH koji je problem sa sudskim vještacima iznio u svom Izvješću o stanju sudbene vlasti RH za 2022.g. gdje navodi na str.143: *broj sudskih vještaka je smanjen za približno 200 vještaka i to je vrlo zabrinjavajuće i ukazuje na nedovoljnu sistemsku brigu o njihovim opravdanim interesima (pojednim vještacima država je bila dužna veće iznose za obavljena vještačenja, tarifa im nije usklađivana s kretanjem cijena nekih dvadesetak godina, pojedine stranke i odvjetnici su prema njima sve agresivniji te se osjećaju nezaštićeni itd.).*

Na prethodnim stranicama istog izvješća predsjednik Vrhovnog suda RH iznosi i primjedbe na hrvatske odvjetničke tarife koje su višestruko veće od njemačkih gdje je životni standard neusporediv sa hrvatskim <https://www.vsrh.hr/EasyEdit/UserFiles/izvjestaji/izvjesce-za-2021.pdf> !

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske mr. sc. Radovan Dobronić dana 29. studenog 2021. dostavio je Ministarstvu pravosuđa i uprave jednoglasno očitovanje Opće sjednice VSRH na nacrt konačnog teksta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima. Između ostalog, Opća sjednica iskazala je *jednoglasno neslaganje s prijedlogom dopune Zakona o sudovima kojom bi vještake imenovao ministar pravosuđa, a samo uz neobvezujuće izjašnavanje predsjednika sudova. Naime ta činjenica, ne samo što predstavlja miješanje izvršne vlasti u sudbenu, već i obzirom da je država česti sudionik sudskih postupaka, dovela bi do dojma pristranosti u parničnim i kaznenim postupcima, te bi ugrozila pravo stranaka na nepristrani sud koji će odlučiti o njihovim pravima i obvezama.*

Postupanje izvršne vlasti očiti je primjer utjecaja na neovisnost hrvatskih vještaka, jer zakonska rješenja, postupanje tijekom "pregovora", odugovlačenje s donošenjem konačnog cjelovitog Zakona stavlja hrvatske vještake u podređeni odnos. Vještaci nemaju nikakvu mogućnost odlučivanja o visini svoje plaće i drugim pravima i u tome su u potpuno podređenom položaju Ministarstvu pravosuđa i uprave koje odluku Vlade pretvaraju u zakonsku normu. Također, nepriznavanje materijalnih prava vještaka u opisanoj situaciji dugogodišnjom diskriminacijom kontinuirano umanjuje vrijednost ionako niskih naknada vještaka. Sudski vještak da bi bio neovisan mora imati plaću koja odgovara značaju intelektualnog rada koju obavlja, pri čemu materijalna prava koja bi trebala biti priznata nemaju funkciju bogaćenja vještaka, već bi trebala pokrivati stvarne troškove koje vještak ima kao građanin stručnjak u svom području obrazovanja.

Načelo arbitarnosti i samovolja izvršne vlasti nema nikakav legitimni cilj niti razloge koji ih opravdavaju. Ne postoji objektivni razlog zbog koje izvršna vlast ne želi konačno, urediti naknade i materijalna prava vještaka. Arbitarnost u odluci o visini plaće sudskih vještaka nije ograničenog i privremenog karaktera, jer zakonska odredba o visini osnovice koju utvrđuje vlada je u tekstu Pravilnika o stalnim sudskim vještacima preko 26 godina. Odluka o visini osnovice ne podliježe niti žalbi koju bi mogli izjaviti sudski vještaci niti je uvjetovana objektivnim i provjerljivim kriterijima, i čak nije ničim obrazložena.

Jamstvo neovisnosti i nepristranosti mora pretpostaviti postojanje jasnih i određenih pravila o načinu povišenja naknade vještaka tijekom godina, kako bi se otklonila svaka legitimna sumnja u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na vještake i njihovu neutralnost. Zbog nepostojanja jasnih kriterija o visini naknade sudskih vještaka, tj. visini osnovice potpuno je jasno da izvršna vlast utječe na vještake.

Ako je Vlada RH 25.07.2024.g. povećala osnovice za obračun plaća državnih dužnosnika za 83,45 posto, a predsjednicima Republike, Vlade i Sabora će plaća narasti za oko 70 posto jer se navodi da **„osnovica godinama nije mijenjana. U međuvremenu su stvoreni preduvjeti za gospodarski rast, investicijski kreditni rejting, povećanje plaća u privatnom sektoru i državnim i javnim službama, praktički u svim mogućim segmentima“**, navedeno je kao razlog takve odluke! A jesu li vještaci isto građani jednaki kao drugi u svim mogućim segmentima ?

Tom je odlukom Vlade RH obuhvaćeno je 270 dužnosnika. Na novinarski upit je li rast plaća dužnosnika ujedno **antikoruptivna** mjera, ministar pravosuđa, uprave i digitalne transformacije je odgovorio da se definitivno mora staviti **veći naglasak na prevenciju korupcije**, a da su materijalna prava i plaće

jedan od elemenata. <https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/vlada-usvojila-odluku-o-povecanju-osnovice-za-izracun-placa-drzavnih-duznosnika-11676764>

Nejasno je kako se onda opravdava zamrznuta vrijednost naknada sudskih vještaka već 27.-u -godinu??? Naime, nesporna je i apsurdna činjenica da se vještaci (iako se ne plaćaju iz državnog proračuna, i na tržištu rada su, suci ih odabiru kako god žele, pa i na temelju nekoliko ponuda), moraju obratiti izvršnoj vlasti kako bi ona povisila osnovicu za određivanje naknade, da nakon toga trebaju čekati odluku, što kod svih sudski vještaka stvara vrlo velik pritisak. U takvoj situaciji "moljakanja i natezanja" nije nemoguće da će na nekog vještaka pritisak djelovati tako da će postupati u skladu eventualnim željama "nekoga iz izvršne vlasti", u pogledu predmeta koje rješava....

Člankom 47. Povelje, naslovljenim „Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje”, njezinim prvim i drugim stavkom određuje se:

„Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom. Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj...”

HDSViP smatra da se radi o povredi članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a koji se tumači u vezi s člankom 47. Povelje. Pojam učinkovite pravne zaštite iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a treba tumačiti s obzirom na sadržaj članka 47. Povelje i osobito s obzirom na jamstva svojstvena pravu na djelotvoran pravni lijek iz potonje odredbe, tako da prva od tih odredbi podrazumijeva da treba osigurati očuvanje neovisnosti vještaka u Republici Hrvatskoj.

U ovoj preporuci je naprijed navedeno, došlo je do povrede čl. 19. stavak 1. drugog podstavka UEU-a, što znači da je povrijeđeno i pravo svih osoba koje zaštitu svojih prava izvode iz prava Unije na način da im je onemogućeno pristup "neovisnom sudu".

Svaki sudski vještak u Republici Hrvatskoj i svi sudski vještaci članovi HDSViP ovlašteni su pokrenuti prethodni postupak pred Sudom EU u skladu s čl. 267 Ugovora o funkcioniranju Europske unije https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b49701aa75ed71a1.0011.01/DOC_2&format=PDF.

Tijek svega opisanog jasno ukazuje da se kontinuirano provodi i krši čl. 19 Ugovora Europske unije, ali i članak 14 Ustava RH.

Obzirom da Pravilnik o stalnim sudskim vještacima nije usklađen sa Zakonom o sudovima, a e-savjetovanje o prijedlogu Pravilnika o stalnim sudskim vještacima je okončano 8.01.2023. godine nakon prispijelih 865 primjedbi, a novi Pravilnik n i j e donesen do danas, predlažemo pridržavanje sljedeće

P R E P O R U K E

Svim članovima HDSViP preporučujemo primjenu minimalne vrijednosti radnog sata od 50 – 100 € neto ovisno složenosti predmete odnosno za vrlo složene od 100 € na više, na što pojedinac ovisno o svom statusu obračunava sve doprinose i porez, odnosno PDV ukoliko je u sustavu PDV-a.

Najniže cijene standardnih vještačenja obračuna predmeta švicaraca bilo za slučajeve kreditiranja kupnje automobila na rok 24-36 mjeseci ili zbog dugoročne kupnje nekretnina preporučena vrijednost je od 300 € (bruto od 421,56 € do 578,09 €) i 500 € neto (od 702,62 € do 963,51 €) sve ovisno o različitoj stopi poreza JLS i ostalih doprinosa i PDV sve prema osobnom statusu fizičke osobe vještaka).

Vežano za minimalnu cijenu smatramo da pravne osobe trebaju i dalje raditi prema svojim cjenicima trgovačkih društava kako je to navedeno u nevažećem čl.27 Pravilnika o sudskim vještacima koji nije ugrađen u Zakon o sudovima i svaka pravna osoba registrirana za poslove vještačenja ima pravo odrediti koja mu je cijena radnog sata ne narušavajući pri tome dignitet našeg posla i ne radeći damping cijene.

UPRAVNI ODBOR HDSViP

13.sjednica UO 5.09.2024.g.